

Tao dezvoltat



Editura Mix există pentru a aduce valoare în viața dumneavoastră.

Tao dezvăluit

Partea a treia din seria de discursuri Tao:
cele trei comori

Comentarii asupra unor fragmente
din Tao Te Ching, de Lao Tzu

OSHO

Traducere:
Mălina Roxana Chirilă



EDITURA MIX
CRISTIAN 2018

CUPRINS

CAPITOLUL	1	În căutarea cunoașterii.....	7
CAPITOLUL	2	Să nu faceți nimic!	31
CAPITOLUL	3	A cuceri lumea prin non-acțiune	55
CAPITOLUL	4	Mamă! Ce l-am scuturat noi doi!	79
CAPITOLUL	5	Dincolo de onoare și dizgrație	105
CAPITOLUL	6	Nu vă voi părăsi niciodată	131
CAPITOLUL	7	Difil și ușor	157
CAPITOLUL	8	Aceasta este regina, Cleopatra	183
CAPITOLUL	9	Începutul și sfârșitul.....	211
CAPITOLUL	10	Ce urmează?	241
Despre autor.....			272
Centrul internațional de meditație Osho.....			274
Alte cărți de Osho, apărute la Editura Mix:.....			276

Să nu faceți nimic!

Prima întrebare:

Osho,

Nu e egoist să căutăm iluminarea?

Ba da. Este cel mai egoist lucru posibil. Nu e nimic care să-i semene, este ceva incomparabil de egoist.

Și trebuie să fiți egoiști, n-aveți cum să fiți altcumva. Toate învățăturile care vă spun să nu fiți egoiști nu v-au ajutat deloc, ci mai degrabă v-au distras ființa, v-au făcut să fiți nenaturali.

Sinele este centrul vostru, iar singurul mod de a exista e să vă axați pe sine. Cu cât încercați mai mult să *nu* fiți egoiști, să nu vă mai axați doar pe sine, cu atât deveniți mai excentrici. Cuvântul excentric este frumos, înseamnă *în afara centrului*.

Atunci nu mai sunteți înrădăcinați în voi înșivă, nu vă mai puneți bazele în ființa voastră, iar un om care nu are rădăcini în propria ființă trăiește o viață falsă, o viață artificială. Întreaga sa existență este mai degrabă un vis decât o realitate.

Iar în profunzime nu puteți face nimic în privința asta, deoarece în adâncul vostru tot egoiști rămâneți. Cel mult deveniți ipocriți.

Voi încercați să nu mai fiți egoiști, dar este imposibil. Chiar și în încercarea de a nu mai fi egoiști, tot egoiști rămâneți. Așa că se creează o dualitate, un conflict. Ziceți ceva la suprafață, dar în adâncul vostru negați. Și știți foarte bine asta, deoarece cum v-ați putea păcăli pe voi înșivă? Suprafața spune ceva, profunzimea continuă să spună fix opusul.

S-a întâmplat la un moment dat să existe un proces împotriva lui Mulla Nasruddin.

Judecătorul l-a întrebat: „Te-ai culcat cu femeia asta, Nasruddin?”

Nasruddin a zis: „Nu, domnule judecător, absolut deloc, nici măcar o clipă n-am dormit lângă ea!”

Asta este situația. Spuneți ceva și imediat interiorul vostru vă contrazice. Deveniți voi înșivă contradicții. Deveniți tensionați. Viața voastră devine o angoasă profundă, o suferință. Eu vă învăț să fiți cât se poate de egoiști, pentru că ceea ce eu vă învăț este să fiți naturali. Dar dacă mă înțelegeți bine – și e greu s-o faceți, s-ar putea să mă înțelegeți greșit – dacă sunteți cu adevărat egoiști, atunci din viața voastră se vor revărsa multe lucruri care sunt absolut lipsite de egoism. Pentru că atunci când un om este ancorat în propria sa ființă, el are atât de multe de împărtășit, atât de multe de dăruit încât nu e necesar să fie altruist.

Dacă sunteți centrați, *sunteți* altruști, pentru că aveți o iubire care se revarsă, o ființă care se revarsă. Atunci *trebuie* să împărtășiți. Sunteți exact ca niște flori, atât de pline de parfum încât îl dăruieți vântului. E ca și cum ați fi însărcinați, aveți atât de mult în voi încât trebuie să dăruieți și să împărtășiți, iar când o faceți, se revarsă și mai mult... dar atunci dăruieți din profunzimea voastră.

Așa că eu nu spun că atunci când deveniți egoiști nu sunteți altruști – nu, dimpotrivă. Când încercați să deveniți

altruști, adânc în interiorul vostru, rămâneți egoști. Când deveniți complet egoști, în viața voastră apare un altruism extraordinar de frumos. Dar voi nu sunteți conștienți de asta; dacă sunteți, acel altruism devine fals.

Lucrurile naturale și frumoase nu au nevoie să fiți conștienți de ele. Sunteți conștienți de respirația voastră? Da, uneori, când ceva e în neregulă, când sunteți bolnavi, când respirația nu este cum ar trebui să fie. Atunci sunteți brusc atenți la ea. Vă alarmați și atunci deveniți conștienți de ea. Altfel, respirația continuă zi și noapte, timp de douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru, fie că dormiți sau sunteți treji, fie că sunteți îndrăgostiți sau că urâți pe cineva, fie că mergeți sau stați; indiferent ce faceți, respirația continuă. Nu e necesar să fiți conștienți de ea ca să existe – ceea ce e foarte bine, pentru că altfel ați fi murit deja.

Dacă ar trebui să fiți atenți la ea, dacă ar trebui s-o *realizați* conștient, respirația voastră s-ar fi oprit demult.

Altruismul ar trebui să fie ca respirația. Ar trebui să fiți concentrați, iar atunci se va petrece. Altruismul nu este opusul egoismului, altruismul este efectul secundar al unui egoism total. Asta vă învăț eu pe voi. Și toate bisericile și toate religiile și toți preoții și predicatorii v-au învățat fix opusul. V-au corupt umanitatea, v-au otrăvit mintea.

Nu puteți fi concentrați, dar voi încercați să-i ajutați pe ceilalți, să le fiți de ajutor. Singurul ajutor pe care îl puteți da altcuiva, primul lucru și cel mai de bază, este să fiți concentrați în voi și să aveți rădăcinile adânc înfipite în propria voastră ființă.

Da, iluminarea este o căutare egoistă.

Acesta este jumătate din răspunsul pe care vreau să vi-l dau. Acum să trecem la cealaltă jumătate.

Deoarece iluminarea este o căutare egoistă, cea mai egoistă, incomparabil de egoistă, nu puteți s-o obțineți căutând-o. Căutarea vă va face să fiți oameni frumoși, înțelepți, plini de compasiune într-o mie și unul de feluri, dar nu iluminați.

Așa că eu spun că există trei tipuri de oameni. Primul tip sunt persoanele așa-zis religioase, morale, puritane, persoanele despre care se spune că sunt bune, care tot încearcă să fie altruiste și rămân egoiste. Al doilea tip sunt persoanele care știu că nu există alt mod de a fi (a fi egoist e singurul mod de a fi), care devin centrate și așa ajung să fie și altruiste, care prin egoism ajung la altruism ca efect secundar, care nu fac niciun efort să obțină altruismul. Și al treilea tip de persoane sunt cele care nu sunt nici egoiste, nici altruiste. Sunt persoanele iluminate care trec dincolo de dualitate, care trec chiar și de sine.

Ascuns în voi se află non-sinele. Ascuns în voi este golul, nimicul, ceea ce Buddha numea *shunyata*, nimicul absolut.

Iată cealaltă jumătate a răspunsului: nu puteți obține iluminarea căutând-o. Toate căutările eșuează aici, deoarece iluminarea nu este posibilă până când nu se pierde căutătorul. Și cum poate căutătorul să se piardă, dacă el caută? Cum poate căutătorul să se piardă dacă sinele este acolo?

Nu este posibil. Deci ce se întâmplă? Cum ajunge omul la iluminare?

El caută și caută și la un moment dat ajunge într-un punct în care înțelege absurditatea de a căuta. Pentru că puteți căuta ceea ce nu se află deja în voi, puteți căuta ceva ce se află în viitor, dar cum puteți căuta ceva care este deja acolo? Căutarea în sine face acel lucru să dispară.

Cum puteți căuta însuși căutătorul? Căutătorul poate căuta *orice*, dar nu se poate căuta pe sine. Încercarea de a se căuta este absurdă. Cum ar putea un căutător să se caute pe sine? Pentru a căuta, e nevoie de distanță între căutător și ceea ce el caută.

Când distanța dintre cele două stări nu există – și *nu* există – căutătorul este cel căutat. Când vă dați seama de asta... și vă dați seama doar după multe căutări, să nu uitați. Să nu vă opriți din căutare, nu vă spun să faceți asta. Vă dați seama doar după multe eșecuri, când vă pierdeți toată speranța. Vă dați

seama doar după ce ați căutat în toate modurile posibile, când ați făcut tot posibilul, când nicio piatră n-a rămas neîntoarsă, când ați făcut totul, când nu v-a mai rămas nimic de cercetat și doar stați. Căutarea dispare din voi: nu aveți nicio speranță, nu puteți să vă atingeți niciodată scopul. Într-un moment de frustrare absolută, renunțați la căutare – așa i s-a întâmplat lui Buddha, așa mi s-a întâmplat mie, așa se întâmplă mereu.

Să faceți eforturi enorme, e nevoie de ele! Eu nu spun că puteți chiar acum să renunțați la căutare, deoarece cum puteți renunța dacă nu căutați?

Să căutați din greu. Să faceți tot efortul posibil, să vă implicați toată energia în asta. Luați aminte, eu nu vă spun că așa veți atinge iluminarea; însă fără să faceți aceste lucruri n-o să reușiți niciodată, iar prin ele nimeni n-a reușit niciodată. Va trebui să treceți prin ele.

Pătrundeți în căutare și va veni apoi un moment în care veți ieși, vă veți elibera de toate căutările. Brusc vă veți întoarce înspre interior, deoarece căutările sunt întotdeauna înspre exterior. Prin căutare, vă uitați mereu altundeva, fugiți peste tot, mergeți în toate direcțiile, dar în voi există ceva care se află dincolo de toate direcțiile. Puteți spune că este a unsprezecea direcție.

În voi există ceva care nu trebuie căutat, ci doar atins. Se petrece într-un singur moment, nici atât, într-o fracțiune de secundă. Nici măcar atât! Nu se petrece în timp. Căutarea s-a oprit, căutătorul a dispărut, iar acela este brusc acolo. A fost dintotdeauna acolo.

A doua întrebare:

Osho,

Care este diferența dintre cunoaștere, înțelepciune și înțelegere?

Diferența este enormă și nu ține de cantitate, ci de calitate. Cunoașterea este credință. Cunoașterea este experiența

altora, nu a voastră. Eu vă spun că Dumnezeu există și voi credeți asta. Aceasta este cunoașterea.

Ca tineri, de exemplu, puteți ajunge să cunoașteți foarte multe. Nu e nicio problemă în asta. Vă trebuie o memorie bună, trebuie să faceți un pic de efort. Același lucru va putea fi făcut într-o zi de un calculator: puteți căra un calculator în buzunar, fără să mai trebuiască să vă îngreunați capetele cu biblioteci întregi. Un calculator va putea purta în el toată cunoașterea.

Să țineți minte că în curând calculatoarele vă vor înlocui toată cunoașterea. Panditul va dispărea din lume și locul lui va fi luat de calculatoare. Și spun „panditul”, nu „pandiții”, dintr-un motiv anume, calculat, deoarece panditul este un mecanism, nu un om.

Asta e tot ce ați făcut până acum cu creierele voastre – le-ați hrănit cu informații.

Cunoașterea este împrumutată. Alții știu, iar voi credeți că ce spun ei este adevărat. Înțelepciunea apare prin propria voastră experiență. Cunoașterea este o acumulare, iar înțelepciunea este și ea tot o acumulare. Dar cunoașterea este o acumulare a experienței altora, pe când înțelepciunea este o acumulare a propriei voastre experiențe. Tinerii nu pot nicio dată să fie înțelepți. Ei pot să cunoască multe, dar pentru înțelepciune este nevoie de timp. Bătrânii sunt înțelepți, deoarece au ajuns acolo trecând prin experiențe.

Puteți citi multe cărți despre iubire și puteți ști multe despre iubire, despre ce au spus alții despre ea, dar ca să cunoașteți iubirea în sine trebuie s-o trăiți chiar voi, iar pentru asta e nevoie de timp. Până când ajungeți să știți ceva despre iubire, tinerețea, partea de început a vieții voastre, va dispărea. Veți fi bătrâni, dar înțelepți.

Bătrânețea este înțeleaptă, tinerețea poate doar cunoaște. Înțelepciunea este propria experiență, acumulată în voi. Cunoașterea este experiența altora, acumulată în voi.

Atunci ce este înțelegerea? Înțelegerea nu se acumulează. Ce contează dacă altcineva a trăit și voi ați crezut, sau dacă voi ați trăit și apoi ați crezut? Acea experiență a rămas în trecut. Nu mai este acolo, iar voi v-ați schimbat atât de mult – și toată lumea se schimbă în fiecare clipă – încât atunci când un bătrân spune: „În tinerețe am trăit *asta*”, el vorbește despre altcineva, deoarece el nu mai este același om.

Înțelepciunea este mai aproape de ea decât cunoașterea, dar nu se află nici ea foarte aproape. Înțelegerea nu se acumulează, nu acumulați nici experiențele altora, nici pe ale voastre. Nu este necesar să acumulați, deoarece creșteți. Înțelegerea este mereu proaspătă, iar înțelepciunea este un pic prăfuită și învechită, înțelepciunea ține mereu de trecut, de propriul vostru trecut. Cunoașterea ține și ea de trecut, dar de trecutul altora. Dar ce contează până la urmă? Pentru că trecutul vostru este la fel de departe de voi ca cel al altora, iar voi nu mai sunteți la fel. Râul curge în fiecare moment, spunea Heraclit în vechime, iar voi nu puteți călca în același râu de două ori.

Propria voastră tinerețe – nu puteți pași de două ori prin ea. Ați învățat ceva din experiență și duceți cu voi acele lucruri. Cunoașterea se poate pierde, înțelepciunea la fel. Pot fi spălate din creierul vostru, șterse complet de acolo. Înțelegerea nu poate fi îndepărtată prin spălare pe creier, nu face parte din el, este non-acumulativă. Tot ce se acumulează, se acumulează în creier.

Înțelegerea face parte din ființa voastră, nu poate fi eliminată. Nu puteți spăla pe creier un *buddha*. De fapt, el s-a spălat singur pe creier complet, și-a șters singur totul din creier, cum puteți voi să-i mai ștergeți ceva? El nu acumulează, ci trăiește clipă de clipă. Prin faptul că trăiește, ființa lui crește. Dacă prin faptul că trăiți vă crește cunoașterea, aceea este înțelepciune; dacă prin faptul că trăiți vă crește ființa, aceea este

înțelegere. Iar dacă, fără să trăiți, acumularea crește, aceea este cunoaștere.

Înțelegerea este adevărata înflorire a ființei. Omul care înțelege este ca o oglindă. Oglinda nu poartă în sine nimic. Oglinda trăiește mereu în prezentul imediat: reflectă orice apare în fața ei.

Voi îmi puneți o întrebare. Întrebarea poate primi un răspuns ce vine din cunoaștere, adică din experiența altora. Întrebarea poate primi un răspuns ce vine din înțelepciune, adică din experiența mea. Întrebarea poate primi un răspuns ce vine din înțelegere, iar atunci eu sunt doar o oglindă, eu doar vă răspund.

Voi întrebați, voi veniți în fața oglinzii mele, eu doar răspund. De aceea omul care are înțelegere se va contrazice mereu, nu va avea consecvență în ceea ce spune, căci ce poate face? El nu poartă în el trecutul, răspunsurile sale nu vin din trecutul său. Răspunsurile sale vin chiar acum, în fix acest moment răsar din ființa sa. Iar în fiecare moment lumea se schimbă, este un flux, deci cum ar putea să dea din nou un răspuns vechi? Chiar și când cuvintele lui par vechi, răspunsul nu poate fi vechi.

Înțelegerea este non-repetitivă și non-acumulativă. Înțelepciunea se acumulează, se repetă, cunoașterea se acumulează, se repetă. Cunoașterea este pură credință, înțelepciunea are un pic de experiență în ea, înțelegerea este complet diferită. Este prezența voastră, prezența voastră ca o oglindă. Este un răspuns.

Bătrânii pot fi înțelepți, tinerii pot cunoaște multe, dar doar copiii pot să înțeleagă. Acesta este sensul cuvintelor lui Iisus, „Doar cei precum niște copii vor putea intra în împărăția lui Dumnezeu.”

Când deveniți din nou ca niște copii, proaspeți, fără să purtați cu voi trecutul, fără să aveți în voi răspunsuri gata pregătite – când aveți *non-răspunsuri*, doar un gol profund

– atunci în voi se stârnește un ecou. Cineva vă pune o întrebare, iar răspunsul nu vine din memorie, nu vine din experiență, ci este un răspuns la acel moment.

Înțelegerea ține mereu de aici și de acum.

Înțelegerea este cel mai frumos lucru care i se poate întâmpla unei persoane. Renunțați la cunoaștere, apoi renunțați și la înțelepciune. Să nu credeți în experiențele altora și să nu credeți nici în experiențele voastre, deoarece ele țin de trecut. Ele au plecat de acolo, nu mai fac parte din existență, lucrurile au mers mai departe. Râul a trecut pe sub o mie și unul de poduri și nu mai este același râu, chiar dacă voi îl vedeți cum curge. Nu este același râu, este în continuă schimbare.

Totul se schimbă, în afara schimbării. Schimbarea este singurul lucru permanent din existență – cum vă puteți baza pe trecut? Dacă vă bazați pe el, veți rata mereu prezentul.

Bătrânii, înțelepții sunt mereu pregătiți să dea sfaturi grozave tuturor. Sunt plini de sfaturi, dar niciodată nu-i ascultă nimeni. Este bine așa, să nu-i ascultați niciodată, pentru că nu veți trăi niciodată aceleași experiențe pe care le-au trăit ei. Râul nu va fi niciodată la fel cum a fost pe vremea lor. Dacă îi veți urma, veți deveni falși, lipsiți de autenticitate, neadevărați. Veți fi voi înșivă minciuni.

Și să nu ascultați niciodată nici de propria experiență, pentru că și voi îmbătrâniți în fiecare zi, iar ziua de ieri vă va da mereu sfaturi. Apare o nouă situație, iar ziua de ieri este încă acolo, vă spune, bătrânul din voi spune: „Acesta este sfatul, fă *asta*, pentru că am făcut asta ieri și a fost bine, a funcționat și ai avut succes.”

Nu vă ascultați bătrânul interior. Fiți atenți! Fiți conștienți de întreaga situație. Și nu reacționați, ci răspundeți. Dacă totul este nou, atunci lăsați și răspunsul vostru să fie nou. Doar noul poate întâlni noul, doar noul poate rezolva noul, doar când sunteți mereu proaspeți și noi puteți rămâne vii și fideli vieții.

A treia întrebare:

Osho,

Când meditez fără o limită clară de timp, îmi dau seama de anxietatea enormă pe care o am în privința timpului. Ai spus că a fi conștient de timp înseamnă a fi frustrat. Ai putea să ne spui mai multe despre teama de timp, te rog?

Aceasta este singura frică ce există: frica de timp. Frica de moarte este și ea o frică de timp, pentru că moartea oprește timpul cu totul.

Nimeni nu se teme de moarte. Cum v-ați putea teme de ceva ce nu ați cunoscut? Cum v-ar putea fi frică de ceea ce este complet necunoscut, nefamiliar, străin? Frica poate exista doar față de un lucru cunoscut. Nu, când spuneți: „Mă tem de moarte”, nu vă temeți de moarte – n-o cunoașteți! Cine știe, poate moartea e mai bună decât viața.

Frica nu este de moarte, frica este de timp.

În India folosim același termen pentru ambele lucruri. Timpului îi spunem *kal*, iar morții îi spunem și ei tot *kal*. Avem un singur cuvânt și pentru moarte, și pentru timp. Are un înțeles profund, cuvântul *kal* e plin de sens, foarte semnificativ, pentru că timpul este moarte și moartea nu este nimic, în afară de timp.

Trecerea timpului este același lucru cu trecerea vieții. Așa apare teama. În Occident teama este mai mare, aproape că a devenit cronică. În Orient teama nu este atât de mare, iar motivul este că Orientul crede că viața continuă pentru totdeauna: moartea nu este sfârșitul, viața aceasta nu este singura viață. Au existat mii și mii de vieți în trecut și vor mai exista mii și mii de vieți în viitor. Nu e nicio grabă. De aceea e Orientul atât de leneș: nu e nicio grabă! De aceea în Orient nu există conștiința timpului, uneori cineva spune: „O să vin

la cinci fix” și nu mai apare. Nu simte nicio responsabilitate față de timp, iar voi tot așteptați. După patru, cinci ore, apare și spune: „Care-i problema? Ce-i așa de grav?”

În Occident timpul este foarte scurt, deoarece creștinismul și iudaismul cred amândouă într-o singură viață. Acest lucru a dus la anxietate. Există o singură viață, care durează cel mult șaptezeci de ani, iar o treime din ea se pierde cu dormitul. Dacă trăiți șaiszeci de ani, pierdeți douăzeci din ei cu somnul, douăzeci din cei rămași cu educația, tot pierdeți cu asta și aia. Restul de douăzeci de ani e ocupat de meserie, serviciu, familie, căsătorie, divorț și... dacă vreți să calculați cu adevărat, descoperiți că nu mai aveți timp să și trăiți!

Când o să trăiți? Frica vă strânge inima, iar viața trece, timpul vă curge printre degete și moartea se apropie clipă de clipă cu pași atât de constanți. În orice moment poate să bată la ușă. Și timpul nu poate fi recuperat, nu-l mai puteți lua înapoi, a dispărut, e pierdut pentru totdeauna.

Frică, anxietate, o nevroză a timpului – devine deja o problemă cronică, a devenit aproape o a doua natură pentru oamenii din Occident, care sunt mereu atenți la faptul că timpul trece și se tem.

Frica este de fapt aceasta: n-ați apucat să trăiți și timpul trece și nu poate fi recuperat, nu poate fi luat înapoi. Pleacă, dispare pentru totdeauna. Și în fiecare zi viața scade, devine din ce în ce mai mică...

Teama nu este de moarte, este de timp. Dacă o priviți în profunzime, vedeți că frica este față de viața netrăită, vă e teamă pentru că nu ați putut să trăiți. Dacă trăiți, nu există frică. Dacă viața voastră este împlinită, nu vă este frică. Dacă v-ați bucurat de ea, dacă ați ajuns pe culmile pe care vi le oferă, dacă viața voastră a devenit o experiență ca un orgasm, o poezie profundă ce vibrează în voi, un cântec, un festival, o ceremonie, iar voi ați trăit fiecare clipă la maximum, atunci nu vă temeți de timp, atunci frica dispare.

Atunci sunteți gata chiar dacă moartea vine azi. Sunteți pregătiți pentru ea. Ați cunoscut viața. De fapt, veți primi moartea cu brațele deschise, pentru că acum apare o nouă oportunitate, o nouă poartă, un nou mister vă este dezvăluit. Am trăit viața, acum moartea bate la ușă, așa că sar să-i deschid – intră! Pentru că am cunoscut viața, vreau acum să te cunosc și pe tine.

Asta s-a întâmplat și cu Socrate când era pe moarte. Discipolii lui au început să plângă și să se vaite – era natural. Socrate a deschis ochii și a spus: „Opriti-vă! Ce faceți? De ce plângeți și vă văitați? Mi-am trăit viața și am făcut-o din plin. Acum vine moartea și sunt foarte entuziasmat în privința ei. Aștept cu atât de multă iubire și dor, cu atâta speranță.” Se deschide o nouă ușă, viața dezvăluie un nou mister.

Cineva l-a întrebat: „Nu ți-e frică?” Iar Socrate a zis: „Nu văd la ce bun. De ce să mă tem de moarte? Pentru că în primul rând nu știu cum e moartea, iar în al doilea rând există doar două posibilități. Pot să supraviețuiesc, iar atunci nu se pune problema fricii. Sau pot să nu supraviețuiesc, iar atunci din nou nu se pune problema fricii. Dacă nu supraviețuiesc, nu e nicio problemă; când eu nu sunt, nu pot avea nicio problemă. Iar dacă supraviețuiesc așa cum sunt aici, dacă îmi va supraviețui conștiința, atunci iar nu e nicio problemă, pentru că eu continui să exist. Probleme au existat și în viață, iar eu le-am rezolvat. Așa că dacă voi fi acolo și moartea va avea și ea problemele ei, le voi rezolva. Mă bucur mereu când rezolv o problemă, este o provocare. Dacă înfrunt provocarea, trec prin ea și o rezolv, e o mare bucurie.”

Frica de moarte este frica de timp, iar frica de timp este, în profunzime, frica de momente netrăite, de viață netrăită.

Deci ce este de făcut? Să trăiți mai mult, să trăiți mai intens. Să trăiți periculos. Este viața voastră, să n-o sacrificați pentru nicio prostie pe care ați învățat-o de la alții. Este viața

voastră, trăiți-o. Să n-o sacrificați pentru cuvinte, teorii, țări, politică. Să n-o sacrificați pentru nimeni!

Sunt deja mulți care se pregătesc ca niște măcelari pentru sacrificiul vostru. V-au prins și v-au implantat multe condiționări. Vă spun că națiunea voastră este în pericol, trebuie să muriți pentru ea! Ce prostie absolută. Vă spun că religia voastră este în pericol, trebuie să muriți pentru ea! E o prostie. E viața voastră, trăiți-o! Să nu muriți pentru nimic altceva, să muriți doar pentru viață.

Acesta este mesajul. Iar apoi, frica nu va mai exista.

Dar există oameni care sunt gata să vă exploateze. Vă tot spun să muriți pentru asta, să muriți pentru aia. Ei sunt gata să se asigure de un singur lucru, că voi deveniți martiri. Iar atunci, apar fricile.

Trăiți-vă viața! Și să nu credeți că e curajos să muriți. Singurul curaj este să trăiți viața total, nu există niciun alt curaj. Moartea este foarte simplă și ușoară. Puteți să mergeți și să săriți de pe o stâncă, puteți să vă spânzurați – e un lucru atât de ușor. Puteți deveni martirii unei țări, ai unui zeu, ai unei religii, ai unei biserici, dar toți care vă spun s-o faceți sunt măcelari! Toți sunt criminali!

Să nu vă sacrificați pe voi înșivă. Sunteți aici pentru voi înșivă și pentru nimeni altcineva.

Să trăiți. Și să trăiți în libertate completă, atât de intensă încât fiecare moment se transformă într-o eternitate. Dacă trăiți fiecare moment intens, atunci mergeți pe verticală, renunțați la orizontală.

Există două feluri de a relaționa cu timpul: unul e să înotați la suprafața oceanului, celălalt este să plonjați, să ajungeți în adâncuri. Dacă doar înotați în oceanul timpului, vă veți teme mereu, pentru că suprafața nu este realitatea. Suprafața nu este cu adevărat oceanul, este doar limita, este periferia. Mergeți în profunzime, mergeți spre adâncuri. Când trăiți un moment profund, nu mai faceți parte din timp.

Dacă ați fost vreodată îndrăgostiți, îndrăgostiți profund, ați văzut cum timpul dispare. Când sunteți cu cei dragi, cu persoana iubită sau cu un prieten, brusc timpul nu mai există. Mergeți în profunzime. Dacă iubiți muzica, dacă aveți o inimă muzicală, știți că timpul se oprește. Dacă aveți simțul frumuseții, sensibilitate estetică, atunci vă uitați la un trandafir și timpul dispare, vă uitați la lună și unde este timpul? Ceasul se oprește instantaneu. Limbile continuă să se miște, dar timpul se oprește.

Dacă ați iubit profund, indiferent ce ați iubit, știți că transcendeți timpul. Secretul v-a fost dezvăluit de multe ori. Viața însăși vi-l dezvăluie.

Vieții i-ar plăcea ca voi să vă bucurați. Vieții i-ar plăcea ca voi să sărbătoriți. Vieții i-ar plăcea ca voi să participați atât de profund încât să nu regretați trecutul, să nu vă amintiți trecutul, pentru că în fiecare moment voi pătrundeți din ce în ce mai adânc, fiecare moment al vieții devine din ce în ce mai frumos, mai orgasmic, o experiență de vârf. În cele din urmă, când vă acordați la vârf, acela devine locul în care voi locuiți.

Așa trăiesc oamenii iluminați, trăiesc total clipă de clipă.

Cineva l-a întrebat pe un maestru Zen: „Acum că te-ai iluminat, ce faci?” El a răspuns: „Car apă de la fântână, tai lemne în pădure, când mi-e foame mănânc, când mi-e somn dorm, asta e tot.”

Dar să țineți bine minte, când un om care a ajuns la o înțelegere profundă a ființei sale taie lemne, el doar taie lemne. Nu există nimeni altcineva acolo. De fapt, tăietorul nu este acolo, doar tăierea lemnului este, doar despicarea lor. Cel care despică lemnele nu este acolo, pentru că el este trecutul. Când mănâncă, un astfel de om doar mănâncă.

Un mare maestru Zen a spus: „Când stai jos, stai jos; când mergi, mergi; dar mai presus decât orice, nu te împletici.”

Timpul este o problemă pentru că voi nu ați trăit corect, așa că este o problemă simbolică, simptomatică. Dacă trăiți corect, problema timpului dispare, frica de timp dispare.

Deci, ce este de făcut? În fiecare moment, indiferent ce ați face, faceți acel lucru cu toată ființa voastră. E vorba de lucruri simple. Când faceți o baie, atunci faceți-o total. Uitați de întreaga lume. Dacă stați jos, stați jos; dacă mergeți, mergeți; și mai ales, nu vă împleticiți. Stați sub duș și lăsați întreaga existență să curgă asupra voastră. Uniți-vă cu acei stropi de apă frumoși care cad. Lucruri mici: curățați casa, pregătiți mâncarea, spălați hainele, mergeți să vă plimbați de dimineață. Faceți-le total și atunci nu mai e nevoie de nicio meditație.

Meditația nu este nimic altceva decât un mod de a învăța cum să faceți un lucru cu totul. După ce învățați asta, întreaga voastră viață devine o meditație. Uitați de meditații, lăsați viața să fie singura lege, lăsați viața să fie singura meditație. Iar apoi, timpul dispare.

Și nu uitați, când dispare timpul, dispare și moartea. Atunci nu vă veți mai teme de moarte. De fapt, doar o veți aștepta.

Gândiți-vă la fenomen. Când așteptați moartea, cum poate ea să existe?

Această așteptare nu este una suicidală. Această așteptare nu este patologică. V-ați trăit viața. Dacă v-ați trăit viața, moartea devine vârful acesteia. Moartea este apogeul vieții, culmea, crescendoul.

Ați trăit toate micile valuri: mâncare, băutură, somn, mers, dragoste. Ați trăit valuri mici, valuri mari. Acum vine cel mai mare val. Muriți! Trebuie să trăiți și moartea în totalitate. Iar apoi veți fi pregătiți pentru ea. Chiar acea pregătire este moartea morții. Așa au ajuns oamenii să știe că nimic nu moare. Moartea este impotentă dacă sunteți gata să o trăiți, dar este *foarte puternică* dacă vă este frică. Viața netrăită îi dă putere. O viață trăită cu toată ființa distruge puterea morții. Moartea nu mai există.